

גוה אהיה רל

יו"ל ע"י בית המדרש הגדול "היכל אברהם צבי" נוה אחיעזר
 בנשיאות מרן הגה"צ רבי משה יעקב ווייס שליט"א גאב"ד נוה אחיעזר
 רח' נחשוני 3 נוה אחיעזר בני ברק
עש"ק פרשת אמור ט"ו באייר תשס"ט, גליון מס' 2

זמני כניסת ויציאת השבת

הדה"נ	מוצ"ש	ר"ת
7:04	8:06	8:39
ב"ב		
ירושלים	8:04	8:41

נושא הלכתי בפרשת השבוע
 מתוך שיעוריו של הגאון רבי יצחק ישעי' ווייס שליט"א
 ראש ישיבת קוידינוב וראש בית ההוראה "נוה אחיעזר"

נוסח ספירת העומר

[ויקרא כג, טו-טז] וּסְפַרְתֶּם לָכֶם וְגו' שִׁבְעַת יָמֵי תְהֵינָה עַד בּוֹמֹזְרֵת הַשְּׁבִיעִית וְגו'.

שהספירה נעשית על ידי אמירת 'היום יום אחד', ואמירת 'לעומר' או 'בעומר' רק מוסיפה ביאור למעשה המצוה, ואינה מעכבת, מכל מקום למה לא יאמרוהו. ונראה שלדעת הטור והשו"ע אין צריך לאומרה. וכפי שמדגיש המהרש"ל. הנהגים לומר 'שהיום'

במנהגי מהר"ל, ספירת העומר: וה' מנהג במגנצא, ששמש העיר היה מקבץ אליו בבית הכנסת כל הנערים אחר סיום התפלה, והיה מברך עמהם בקול רם. בא"י אמ"ה אקב"ו על ספירת העומר **שהיום** יום אחד [ולא נזכר שסיים 'בעומר' או 'לעומר']. והולך ומונה כן כל מנחה, עד סוף השבוע, אמר **שהיום** שבעה ימים שהם שבוע אחד וכו'. [ונראה הספירה עם הנערים היתה אחר מנחה, כי לא יכלו להמתין עד אחר תפילת ערבית המאוחרת]. ובמהדורת מכון ירושלים הביאו שבכמה מכתבי היד נוסף: ואז מהר"ל היה עונה אמן אחר סיום מנין הימים, ולא בסיום הברכה. ולכאורה צריך ביאור, היכן מצינו אמן אחר קיום המצוה. - נוסח זה לומר **שהיום** נזכר כבר ברוקח סי' רצ"ד [וכן במעשה רוקח לבעל הרוקח [סי' צ] ובראב"ה [סי' תקכו] וממנו באור זרוע [סי' שכט] ובמרדכי מגילה [רמז תתג]. וכן הוא בתניא [הקדמון], ובמנהגי מהר"א קלוזנר [סי' כא].

הסוברים שאין לומר 'שהיום'

אבל בלבוש כתב: ונראה לי שלא יאמר **שהיום** יום אחד, או **שהיום** שני ימים וכו' אלא יאמר היום וכו'. גם הט"ז [סק"ג]

נוסח הספירה המקובל לפי פסק השלחן ערוך

בשו"ע או"ח [תפט, א]: בליל שני אחר תפלת ערבית מתחילין לספור העומר... כיצד, ביום הראשון אומר, **היום יום אחד**, [הגה] **בעומר**, עד שמגיע לשבעה ימים ואז יאמר, **היום שבעה ימים שהם שבוע אחד** [הגה] **בעומר**. ובט"ז ושאר אחרונים הביאו נוסח שמסיים: **לעומר**.

הרב המחבר השמיט בסיום הספירה תיבת **בעומר** או **לעומר**, כיון שהעתיק את לשון הטור, שגם הוא לא הזכיר סיום הספירה. והוסיפה הרמ"א על פי מה שהביא הב"י בשם תשובות הרשב"א (ח"א סי' תנז): שאלת אם צריך לומר היום כך וכך לעומר או היום כך וכך. תשובה הכל אחד אבל יותר ראוי לומר כך וכך לעומר כדי לבאר יותר.

הנהגים שלא לסיים 'בעומר' או 'לעומר'

וראה בשו"ת מהרש"ל [סימן סד], שנשאל מה קיבל מזקנים בענייני התפילה, והשיב: דע לא זכיתי לקבל מאמ"ז החסיד מהר"ר יצחק ז"ל אפי' ככל המלקק מן הים, כי בימי חורפי יגעתי בתלמוד ובפלפול ולא בדקדוקי תפילה, וחבל על דאבדין ולא משתכחין..., גם זכורני בעניין ברכת ספירת העומר, היה אומר היום שני ימים או ג' ימים, ותו לא. ולא אמר בעומר, ואף שבתשובת הרשב"א כתב לישב הנוסח, ואמר שהוא מבואר יותר. אכן הוא לא קבל כן.

וצריך לבאר מדוע לא הביאו הטור והבית יוסף תיבת **בעומר**, דלכאורה נראה שעדיף לנהוג כהרשב"א, שהרי אף

כך וכך כו', כך נראה לי, וכן הוא משמעות הטור. ואין הפרש בין שיאמר היום כך וכך יום לעומר או שיאמר היום כך וכך ימים בלא לעומר, אבל יותר ראוי לומר לעומר כדי לבאר יותר. - לעת עתה לא מצאתי מי שביאר את צחות לשון הלבוש מדוע לא לומר 'שהיום', וכמדומני שר"ל, שכשאומר 'שהיום' משמע שהמצוה אינה לספור את הימים בכל יום, אלא רק לומר שהיום כך וכך.

והמג"א [סק"ה], נתן טעם שכשאומר 'שהיום' משמע שהוא נתנית טעם למה שלמעלה הימנו, כלומר שמשמע שהציווי לספור הוא כיון שהיום כך וכך. ואילו החק יעקב שהצדיק את אמירת שהיום ביאר: הפירוש כך הוא, דמלת שהיום הוא נתנית טעם על מה דמברך עכשיו על ספה"ע, לפי שהיום כך וכך ימים עכ"ל.

כאמור, נזכרה נוסחה זו כבר בראב"ה, שהיה מראשוני חכמי אשכנז, וכל גדולי האחרונים הללו לא זכו לראות את דברי הראב"ה במקורם, כי ספר הראב"ה נדפס רק לאחרונה, ונבאר בס"ד טעמו לפי מה שנראה מדבריו בספרו.

ספק יצא ידי ספירת העומר אם חוזר ומברך

ונקדים דין אחר המובא בשם הראב"ה. בשו"ע [ס"ו]: אם פתח ואמר, בא"י אמ"ה אדעתא דלימא היום ד', שהוא סבור שהם ד', ונזכר וסיים בה', והם ה'. או איפכא, שהם ד' ופתח אדעתא דלימא ארבעה, וטעה וסיים בה', אינו חוזר ומברך.

מקור דין זה מהטור בשם אבי העזרי [הראב"ה], שכתב שמסתברא שבשני האופנים לא יצא, דבעינן פתיחה וחתימה כראוי. והבית יוסף הביא שדברי הראב"ה הביאם הטור מהמרדכי פרק ב' דמגילה [ס"י תתג], וכתב שם שלמד כן מדאיבעיא לן בסוף פרק קמא דברכות (יב). היכא דנקיט כסא דשכרא בידיה ופתח אדעתא דחמרא וסיים בדשכרא, אי אזלינן בתר פתיחה או בתר חתימה, ולא איפשיטא, וכיון דספירה דאורייתא אזלינן לחומרא וצריך לחזור ולברך, וכדאמרינן בפרק מי שמתו (ברכות כא). ספק אמר אמת ויצב ספק לא אמר חוזר, קסבר אמת ויצב דאורייתא, וחוזר ואומר אמת ויצב ואין בו ברכה לבטלה, הכי נמי ספירת העומר דאורייתא וחוזר ומברך וסופר עכ"ל.

וכתב על דבריו הבית יוסף: ולפי מה שכתבתי בשם הר"ן [פסחים כחא] שרוב המפרשים מסכימים דספירת העומר עכשיו אינה אלא מדרבנן בעלמא, היא ספיקא במידי דרבנן ולקולא, ואינו חוזר ומברך. - ומטעם זה כתב הב"י בשו"ע שאינו חוזר ומברך.

הקושיות על דברי הראב"ה

והמגן אברהם [סק"ה] כתבו שלא יאמר **שהיום**. - וכן בשל"ה ריש מס' פסחים [קמג, א] כתב: טעות גדול בנוסח שרגילין המון העם לומר **שהיום** יום א' או שני ימים כו', כי השי"ן הזו אין חיבור, רק יאמר היום יום א' או ב' בלא שי"ן, ומן תיבת היום ואילך הוא מצות הספירה, שמקיים מצות עשה וספרתם לכם, וברוך אתה ה' וכו' על ספירת העומר היא ברכת המצוה, על כן מי ששומע הברכה מחבירו, יאמר אמן קודם שיתחיל לספור היום כך וכך. - הרי שראה נוהגים כמנהג המהרי"ל בנוסח הספירה, ואף בעניית האמן. [וכאמור לעיל מנהג עניית האמן אחר הספירה אינו במהרי"ל הנדפס, על כן לא ידע ממנו השל"ה].

וסיים השל"ה: בספר מערכת אלהות [ספר קבלה קדום שחיבר רבינו פרץ] בשער השביעיות [פ"ז דף רג, א] כתב וזה לשונו, ומפני שהספירה היא לעומר נראה שהסופר יצטרך לומר שהיום כך וכך, ותחזור השי"ן על מלת העומר בברכה, או שיצטרך לומר היום כך וכך לעומר, עכ"ל¹ ודרך האחרון עיקר. [וציין אליו במקור חיים לבעל חוות יאיר].

המצדדים לומר 'שהיום'

אבל החק יעקב [ס"ק ט] כתב: "הסכמת האחרונים שלא יאמר שהיום, ובאמת מי שאומר שהיום לא אשתבש, די ש לו על מי שיסמוך, הרוקח², תניא³ ומהרי"ל, וכן נדפס בפסח מעובין [היא הגדת בעל הכנסת הגדולה]".

הרי שכמה ראשונים, וביניהם המהרי"ל אבי מנהגי אשכנז, נהגו לומר **שהיום** ולא הזכיר לעומר, וגם בעל מערכת אלהות דעתו שאם אינו מסיים 'לעומר' צריך לומר שהיום, כדי שיובן שסופר את ימי העומר, ואילו הלבוש, השל"ה, הט"ז והמג"א העדיפו שיסיים 'לעומר', ולומר היום ולא לחבר הספירה עם הברכה. אך בחק יעקב כתב שהאומר כן יש לו על מי לסמוך.

הטעמים שלא לומר 'שהיום'

בלבוש כתב טעמו מדוע לא יאמר **שהיום**: שא"כ היה משמעו בא"י שציוונו לומר שהיום כך וכך בעומר, והיה משמעותו שבפרט היום הזה לעולם הוא כך וכך לעומר, ואין זה אמת, אלא יאמר ... היום... ומשמעות הלשון הוא כך, בא"י אמ"ה אקב"ו על ספירת עומר בכלל, וכיון שציוונו כן הריני מקיים מצוותו, ועכשו אני סופר ואומר היום יום

¹ כן הוא במערכת האלהות דפוס ראשון [פירארה שי"ח], ובדפוס שני [מנטובה שי"ח, קפט, א] משובש: ... יצטרך לומר שהיום כך וכך לעומר, ותחזור השי"ן על מלת העמי בברכה. או שיצטרך לומר כך וכך לעומר. - ואין לו מובן.

² בשו"ע מהדורת מכון ירושלים ובהוספות ותיקונים לראב"ה, העירו שבתחילת הקטע ברוקח כתב להדיא היום. אך ברוקח דפו"ר פאנו רס"ה, הגירסא בכל המקומות 'שהיום'.

³ בשו"ע הני"ל העירו שלפנינו בתיא [רבתי] 'היום'. אך בדפוס מנטובה וקרימונא בתחילתו הנוסח: 'שהיום לעומר יום אחד', ורק בהמשך במנין שבעה ואילך, וכתב בכל פעם 'היום'.

וכוונת הגר"א לדמות מצוות הספירה שהיא בדיבור, למצות אחרות שקיומן על ידי דיבור, דהיינו למצות קידוש והבדלה. שנצטוונו לקדש את השבת בדברים בכניסתה וביציאתה, ותיקנו אנשי כנסת הגדולה את נוסח ברכות הקידוש וההבדלה, שבקידוש צריך להזכיר שה"א נתן לנו את שבת קדשו תחילה למקראי קודש זכר למעשה בראשית. וכן בהבדלה להזכיר את ג' ההבדלות בין קדש לחול בין אור לחושך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה. והדבר ברור שלאחר התקנה אף אם יזכיר דברים אלו, אם יאמרם בלא פתיחת וסיום הברכה, לא עשה ולא כלום ולא יצא כלל, כיון שתקנו לאמרם במטבע של ברכה. [וראה מ"ש בס"ד בשיעור בעניין שכח הבדלה ביקנה"ז, שיש סוברים שאף אי אמירת ההבדלה ביקנה"ז נחשבת כשינוי מטבע וחייב לקדש שנית בסדר יקנה"ז]. כמו כן דעת הראב"ה דתקנת ספירת העומר היתה לשלב את הספירה בברכה, ולכך אומר על ספירת העומר שהיום יום אחד וכו'. ואם יספור בלא ברכה לא נחשבת ספירתו כלל. וממילא ברור שבמקרה של פתח אדעתא דד' וסיים בה', כיון שהפסיד הספירה עליו להתחיל הספירה מחדש מתחילתה, דהיינו מתחילת הברכה.

והנה לפני הגר"א היו דברי הראב"ה רק כפי שהעתיקים בקצרה המרדכי במגילה, ועכשיו משזכינו לדברי הראב"ה במקורם, מצאנו שביאר טעמו, שלא יקשו עליו קושיות האחרונים, וז"ל: וכיון דספירה דאורייתא היא אזלינן לחומרא, וצריך לספור ולחזור ולברך. ואף על גב דברכה לאו דאורייתא היא, דכיון דספירה דאורייתא וצריך לספור לאו מילתא [היא] לספור בלא ברכה, ואין כאן משום ברכה לבטלה. – והמעין והמדויק בלשון הראב"ה, יראה שהסברו של הגר"א מאיר באור בהיר את לשון הראב"ה.

גם נוסחת 'היום' יכולה להחשב כהמשך הברכה

ואחר שהאיר לנו הגר"א, לדייק מנוסחת הראב"ה לומר 'שהיום', שדעת הראב"ה שהספירה נתקנה בתוך הברכה, והיא חלק ממנה. יכולים אנו לומר שאף הגורסים 'היום' יכולים לסבור כהראב"ה, שהספירה היא חלק מהברכה, אלא שלדעתם נתקנה לסיימה בלא ש"ן המקשרת אותה לחלק הראשון. כאשר מצינו ברכות רבות, כגון קידושי המועדים והבדלת יקנה"ז, הכוללות נושאים אחדים בלא אותיות קישור.

לראב"ה סיום 'לעומר' הוא שיבוש

היוצא מהסברו של הגר"א, שלהראב"ה ברכת הספירה מתפרשת 'שקידשנו במצותיו וציונו על ספירת העומר שהיום יום רביעי', היינו שנצטוונו לספור [היום] את העומר שהיום יום רביעי. והספירה מבוררת ביותר על ידי

והאחרונים תמהו מאוד על כל דברי הראב"ה, ועיין בפרי חדש שמסיק 'סוף דבר דהני מילי דראב"ה אית בהו תיוהי ולא בני דסמכא נינהו, ולא מר בריה דרבינא חתים עלייהו'.

ובביאור הגר"א תמה על הטור והבית יוסף, שעל כרחק טעמו של הראב"ה שחייב לברך שנית, כיון שסובר כדעת רבינו יונה [הביאו הרא"ש ריש פ"ו דחולין] שמברכים על כיסוי דם כוי, אף שמצות הכיסוי הוא רק משום שאנו מסופקים שמא הוא חיה, כיון דספיקא דאורייתא לחומרא יש לברך על כיסוי זה. אבל הרא"ש והטור [י"ד סי' כח] פסקו שאין לברך על ספק מצוה, אף אם מחוייב לעשותה כיון שחיובה מדאורייתא. וא"כ תימה על הטור שהעתיק את הראב"ה שפוסק לברך מספק, ותימה על הבית יוסף מדוע נתן טעם שלא לברך כשסופר מספק, כיון שלדידן ספירה דרבנן, דהרי להרא"ש אף אם נאמר שספירה מדאורייתא אין צריך לברך על מצות ספירה שעושה מחמת ספק, כמו שאין לברך על כיסוי דם כוי.

הסבר הגר"א בטעמו של הראב"ה

ותירץ הגר"א, דלעניין מי שמסופק אם קרא קריאת שמע, פסק הרמב"ם דקורא ק"ש מספק ומברך לפניה ולאחריה [עי' ש"ע סי' סו], ווהביא הרשב"א בתשובה [ח"א סי' שכ] שתמהו עליו, דהרי הברכות הם מדרבנן, ומספק אינו מברך ואם בירך עובר משום לא תשא. והשיב שאף הרמב"ם ז"ל לא אמרה אלא בספק דדבריהם שיש לו עיקר בדאורייתא, ואני אומר באולי לדעת הרב ז"ל, שהוא סבור דמעיקרא כך היתה תקנה דכל שהוא חייב לקרוא לכתחלה עם ברכותיה, אלא אם יגרום לו סבה כענין קריאת מקדש שאינו מברך אלא ברכה אחת. אי נמי משום עסק תורה כדרך שהיה מעביר ידיו על גבי עינו ומקבל עליו מלכות שמים בקריאת פסוק ראשון לבד. הא במקום אחר כשהוא קורא צריך הוא לקרוא לכתחלה בברכותיה. וטעמא דמלתא דכל שהוא חייב לקרות קורא הוא בעיקר תקנתו. ומדומה אני שטעם זה שמעתי מפי מורי הרב החסיד ז"ל בחזור וקורא כל פרשיותיה, ולא סגי לן בחזור וקורא פסוק ראשון. ואולי מהסכמה זו כתב הרב ז"ל כן אפילו בברכות.

ולפי זה כתב הגר"א דאפשר דגם הראב"ה ס"ל בכל מקום כהרא"ש והרמב"ם דאין לברך על הספק, ובכל זאת לעניין ספירה צריך לברך על הספק, כיון דחזינן בנוסחתו שגורס שיש לומר בספירה 'שהיום' יום וכו', ומשמע מדבריו שהספירה היא המשך וסיום הברכה. וכיון שספירה דאורייתא וצריך לספור מחדש, א"כ צריך להתחיל הספירה מתחילת הברכה.

מטבע הספירה שתקנו חכמים להסברו של הגר"א

אלא שנכנסנו בזה למחלוקת הפוסקים אם נאמר בספירת העומר הדין של שומע כעונה. שכידוע כתב השר"ע כאן [ס"א]: ומצוה על כל אחד לספור לעצמו. ומקורו מדרשת חז"ל במנחות [סה, ב], ת"ר וספרתם, שתהא ספירה לכל אחד ואחד. וביארו הלבוש והחק יעקב דדרשו בזה דלא מהני בספירה דין שומע כעונה. אבל הפרי חדש הקשה עליהם וחולק ודעתו שגם בספירה מהני שומע כעונה, ודרשה זו באה רק לומר שאין זו מצוה על הבית דין כספירת שמיטין ויובלות, אלא מצוה על כל אחד ואחד לספור, אם בעצמו ואם על ידי שמיעה מחבירו. והמג"א מסתפק בזה, והדברים ארוכים וידועים, ואכמ"ל. וללבוש ודעימיה יוצא שאיבד את האפשרות להמשיך ולספור, דהיינו שספירתו אינה נחשבת כלום, מלבד מה שאינו יכול לברך מחשש ברכה לבטלה.

גם להראבי"ה יוכל לספור בעצמו בלא שיברך בעצמו

אלא שיכול להיות שעדיין יש מקום למצוא עצה – לחד שיטה- למי ששכח לספור יום אחד, שאף להראבי"ה יוכל להמשיך ולקיים מצוות ספירת העומר. והוא לשיטת רבי עקיבא איגר בברכות [כ, ב] הסובר שיש דין שומע כעונה בחצי ברכה, וביאר בזה דברי ההגהות אשרי שם שנשים אינם מוציאות את האנשים בברכת המזון, לפי שאינם יכולים להזכיר ברית ותורה, שכוונתו שיכולות כן להוציא את האנשים בברכת המזון, אלא שצריכים האנשים בעצמם להזכיר את תיבות ברית ותורה, שאותם אין הנשים אומרות. ואם כן הוא הדין בספירת העומר, ישמע הברכה מאחר, ויסיים בעצמו בלא אמירת אמן, היום יום וגו', ותצטרף ספירה זו שהיא סיום הברכה לדעת הראבי"ה, ותשלים את תחילת הברכה ששומע מחבירו.

אך ידוע שהחזו"א [או"ח כט, ו] חולק על הרעק"א, ודעתו שאין אפשרות לצאת בברכה באופן שחציה מדין שומע כעונה וחציה מברך בעצמה, והאריכו האחרונים בזה. ולדעתו לא תועיל עצה זו. ויש להאריך ואין כעת פנאי.

ולכאורה העצה היעוצה לצאת ידי כל הדעות, שישמע מאחר הברכה והספירה, ויענה אמן אחרי הספירה. ושוב יספור אף הוא בלא ברכה, לצאת לדעת הסוברים שלא נאמר שומע כעונה בספירה.

אמירה זו. ואין דברי תשובת הרשב"א שיאמר 'לעומר' כדי לברר יותר מתאימים לנוסח זה. ואף אין אפשרות כלל לצרף לספירה בנוסח 'שהיום' תיבת 'לעומר' נוספת, שהרי כבר הזכרנו את העובדה שהיום הרביעי הוא לספירת העומר. ושפיר השמיטו הטור והבית יוסף תיבה זו, שהרי כאמור אמירת 'שהיום' והוא הדין 'היום' היא המשך הברכה ומחוברת לנאמר קודם לכן 'ספירת העומר'.

דחיית טעמי והסברי האחרונים לאמירת 'שהיום'

לפי דברי הגר"א ברור שהנוסחה 'שהיום' נתקנה כיון שהספירה היא סיום הברכה, וכל מה שדנו האחרונים לבאר טעם נוסח זה ולהעיר עליו, נדחים מעיקרם, שחשש הלבוש שאמירת שהיום מקלקלת את הבנת הברכה בטל, שהרי אין הברכה נפרדת ומזכירה את מצות ספירת העומר בלא לבארה, עד שנחשוש שכשאומר 'שהיום' משמע שהמצוה אינה לספור את הימים בכל יום, אלא רק לומר שהיום כך וכך. אלא להיפך ה'שהיום' הוא החלק החשוב והמברר שנתקן בברכה, שאומר ומקיים את עצם המצוה, שנצטוינו 'על ספירת העומר שהיום ארבעה ימים'.

גם חששו של המג"א שכשאומר 'שהיום' משמע שהוא נתינת טעם למה שלמעלה הימנו, נופל, שאין זה נתינת טעם אלא השלמת המצוה שמזכיר 'ספירת העומר שהיום ארבעה'. וברור שאין צריך לדחוק כהסברו של החק יעקב שהצדיק את אמירת 'שהיום' שהיא נתינת טעם על מה דמברך עכשיו על ספה"ע, לפי שהיום כך וכך ימים. שהרי הברכה מתבארת היטב, שבגוף הברכה עצמו מקיים את מצות הספירה.

חידוש דין לשיטת הראבי"ה

וכיון שזכינו לגלות שיטה זו, שמצות הספירה נתקנה כחלק מהברכה. יוצא לכאורה שהשומע מחבירו את הברכה, וספר מיד עמו את מניין הימים, כדרך שנוהגים אנו להורות למי שחיסר יום אחד מספירת העומר, להראבי"ה אינו מקיים המצוה כתקנתה, ולא יצא ידי חובה. כי עליו לשמוע מהמברך גם את תיבות 'היום יום וגו'', ואף בעניית אמן אסור לו להפסיק.

שיעורי הדף היומי בביהמ"ד הגדול "היכל אברהם צבי"

לפנות בוקר ע"י הגר"י ווייס שליט"א:
 בימים א-ו בין השעות 7:00-6:00
 לפנות ערב - ע"י הגר"ג הנפלינג שליט"א:
 בימים א-ה ובשבת שעה ורבע לפני זמן הרה"נ
 בערב - ע"י הגר"צ גריינמן שליט"א:
 בימים א-ה בין השעות 8-7. ביום ו' בשעה 4.00, בש"ק בשעה 5.00

בית ההוראה "נוה אחיעזר"

בנשיאות מרן גאב"ד נוה אחיעזר שליט"א
 רח' נחשוני 7, בחצר ביהמ"ד "היכל אברהם צבי"
 טל' 052-7625793 סל' 03-6747754

שעות קבלת קהל

בוקר: 8:15 - 8:45 אחה"צ: מזמן הרה"נ במשך שעה